

VALITSUSKOMISJONI JA OMAVALITSUSLIITUDE KOOSTÖÖKOGU DELEGATSIOONI LÄBIRÄÄKIMISTE VAHEPROTOKOLL 2013. AASTA RIIGIEELARVE JA RIIGIEELARVESTRAATEEGIA 2013-2016 OSAS

Läbirääkimiste poolteks on Vabariigi Valitsuse poolt moodustatud valitsuskomisjon¹ ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsioon. Valitsuskomisjoni juhib regionaalminister, Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni juhivad Eesti Linnade Liidu juhatuse esimees ja Eesti Maaomavalitsuste Liidu esimees.

Pooled juhivad oma tegevuses Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõtetest, Põhiseaduse paragrahvidest 154 ja 157, Eesti Vabariigi seadustest, poolte poolt kinnitatud läbirääkimiste töökorrast, Valitsuskomisjoni ja omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni 2012. aasta riigieelarve osas läbirääkimiste lõpp- protokollis kokkulepitust ja käesolevate läbirääkimiste käigus vastu võetud otsustest.

LÄBIRÄÄKIMISTE EESMÄRK JA LÄHTEALUSED

Omavalitsusliitude Koostöökogu ja Valitsuskomisjoni läbirääkimiste põhieesmärk on kohalikele omavalitsustele stabiilse, seadustele ning Euroopa kohaliku omavalitsuse hartale põhineva tulubaasi kindlustamine, mis tagaks kohalikele omavalitsustele seadustega ja seaduste alusel pandud ülesannete täitmiseks vajaliku tulubaasi ning võimaldaks kohalikuks arenguks vajalikud investeeringud ja omavalitsuste jätkusuutliku arengu.

Omavalitsusliitude Koostöökogu lähtealused läbirääkimistel:

1. Kohaliku omavalitsuse osakaalu, otsustusõiguse ja vastutuse suurendamine ühiskonnaelu juhtimisel ja korraldamisel, kohalike omavalitsuste poolt osutatavate avalike teenuste kättesaadavuse parandamine ja kvaliteedi tõstmine;
2. Riigikohtu üldkogu 2010. aasta 16. märtsi otsuse 2009. aasta lisaelarve kohta (kohtuasi nr 3-4-1-8-09) seisukohad ning OECD ja CLRAE ettepanekud omavalitsuste finantsautonoomia suurendamiseks, partnerluse arendamiseks ja omavalitsuste koostöö suurendamiseks.
3. Kohalike omavalitsuste tegevustingimuste kujundamisel, reformide kavandamisel ja läbiviimisel Euroopa kohaliku omavalitsuse harta põhimõttest lähtumine
4. Võimaluse korral riigieelarvest eraldatavate toetuste integreerimine kohalike omavalitsuste tulubaasiga, mis jaotatakse maksutulude ja tasandusfondi kaudu.
5. Kohalike omavalitsuste poolt täidetavate riiklike ülesannete eristamine õigusaktides ja rahastamise kulupõhiselt riigieelarvest.

---

¹ VV 14.05.2007 määrus nr 246 „Valitsuskomisjoni moodustamine kahepoolsete läbirääkimiste pidamiseks Eesti Omavalitsusliitude Koostöökoguga“ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13324548>

6. Kohalike omavalitsuste koostöö edendamiseks, haldussuutlikkuse tõstmiseks ning teenuste efektiivsemaks osutamiseks analüüsida seadusandlust ja täpsustada seda valdkondades kus omavalitsuste koostöö on otstarbekam, kindlustades koostöö võimalikkuse erineva suurusega territooriumil ja erineva arvu omavalitsuste vahel.
7. Omavalitsuspoliitika põhimõtete ja suundade avamine riigi strateegiadokumentides.

Riigi eelarvestrateegia 2013–2016 lähtealused

1. Plaanid peavad olema konservatiivsed ja jätkusuutlikud
  - 1.1. Jätkame konservatiivset eelarvepoliitika põhijoont. Valitsuses kinnitatud eelarvepoliitiliste eesmärkide saavutamiseks peame taastama valitsussektori eelarve ülejäägi, reservide mahu ning tagama rahavoogude jätkusuutliku juhtimise.
  - 1.2. Valmis tuleb olla võimalikeks langustsükliteks, et vajadusel reageerida majandusolukorra märkimisväärsele halvenemisele
  - 1.3. Tagame eelarve ja valdkondade rahastamise pikaajalise jätkusuutlikkuse, kui regulaarselt analüüsime ja kohandame valdkonnapolitikaid. See võimaldab eelarve paindlikkust ja edu kiiresti muutuvast majanduskeskkonnas ning piiratud eelarve tingimustes.
2. Prioriteetide (ümber)seadmine ja reformid valdkonnapolitikates ning otsused kevadel 2012
  - 2.1. Ainus arvestatav eelarveline kate uutele tegevustele on prioriteetide (ümber)seadmine valdkonnapolitikas (valikute tegemine valdkonnas) vastavalt olukorra muutustele.
  - 2.2. Sellele vaatamata ei tohi jääda tegemata olulised reformid valdkonnapolitikates, mis parandavad kvaliteeti, toetavad jätkusuutlikkust ning pikemas perspektiivis annavad kokkuhoidu. Koostöös Teiega oleme valmis töötama selle nimel, et leida põhjalikult analüüsitud ja otsustamisküpsede reformide elluviimiseks vajalikud lahendused ja eelarvelised vahendid.
  - 2.3. Eelarvedistsipliini ja otsustusprotsessi selguse suurendamiseks tuleb vajalikud strateegilised otsused teha eelarvestrateegia koostamisel ning eelarvelisi otsuseid teha vaid kord aastas.
  - 2.4. Selleks tuleb riigi eelarvestrateegias kokku leppida valdkonnapolitikate muudatused lähiaastail (reformikavad, mahukamad investeeringud, jm), järgneva nelja aasta fiskaalraamistik ning vajadusel uuendada eelarvepoliitika ja valdkonnapolitikate eesmärgid.

LÄBIRÄÄKIMISTE KÄIK JA TULEMUSED

I. RAHANDUSE VALDKOND

Eesmärk: Omavalitsustele iseseisva tulubaasi, regionaalse tasakaalustatuse ja kohaliku demokraatia suurendamine.

Tabel 1. Kohalike omavalitsuste põhinäitajad²

KOV EELARVED	2010	2011	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*
Tulud KOKKU	1 270	1 324	1 357	1 418	1 441	1 473	1 531
- Tulumaks ¹	585	619	652	707	751	798	852

²² Täiendav info on Rahandusministeeriumi kodulehel <http://www.fin.ee/doc.php?82268>

- Maamaks ²	51	51	55	55	55	55	55
- Kohalikud maksud	14	26	9	10	10	11	11
- Tasandusfond	70	72	72	72	72	72	72
Kulud KOKKU	1 249	1 295	1 390	1 449	1 478	1 509	1 566
Kassapõhine tasakaal³	27	29	-33	-31	-37	-36	-35
Tekkepõhine tasakaal	29	17	-33	-31	-37	-36	-35
Võlakoormus	569	565	597	647	702	756	809
Likviidne vara	87	109	109	109	109	109	109
Suhtarvud ja kasvud							
<i>KOV eelarvete tulud (% SKP-st)</i>	8,76%	8,29%	8,14%	8,01%	7,67%	7,36%	7,21%
<i>KOV tulubaas (% SKP-st)</i>	4,55%	4,33%	4,34%	4,40%	4,38%	4,35%	4,35%
<i>Koondtasakaal (% SKP-st)</i>	0,19%	0,18%	-0,20%	-0,28%	-0,29%	-0,27%	-0,25%
<i>Koondvõlg (% SKP-st)</i>	3,92%	3,54%	3,58%	3,65%	3,73%	3,78%	3,81%
<i>KOV eelarve tulude kasv</i>	-1,68%	4,21%	2,55%	4,45%	1,65%	2,19%	3,97%
<i>KOV tulubaasi kasv</i>	-7,05%	4,74%	4,84%	7,59%	5,65%	5,71%	6,20%

*Rahandusministeeriumi 2012. aasta kevadprognoos

¹ Alates 2013, a on arvesse võetud maamaksu kompensatsioon

² Eelduseks on, et KOVid tõstavad maamaksu määrad maksimumini.

³ Eelduseks on KOVide võlakoormuse suurendamise võimaluse edasilükkamine.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Kohalike omavalitsuste tulubaasi taastamine majanduslanguse eelse perioodi tasemele.	<p>2009. aasta veebruari kriisiotsustega kärbitud KOV tulubaasi taseme külmutamine ka 2013. aastaks ei ole asjakohane. Otsustega muudeti põhimõtteliselt mitmeid olulisi õiguslikke regulatsioone, mille tulemusel vähendati KOVide tulubaasi.</p> <p>Oleme jätkuvalt seisukohal, et KOV eelarveautonoomia põhimõtted ja tulud peavad olema ka majanduslanguse perioodil kaitstud ning KOV tulubaasi kärpeotsused oleksid olnud välditavad.</p> <p>Rahandusministeeriumi poolt esitatud maksuprognoside kohaselt on ka 2012. aastal KOV tulubaas ligi 10 % väiksem kui enne 2009. aasta veebruari kriisiotsustega kärbitud taset. KTK seisukohad on lisatud.</p> <p><u>Täiendavalt 2013. aasta vajadus võrreldes RM kevadise majandusprognoosiga.</u></p> <p>- Tasandusfond - 19 077 627 € - Üksikisiku tulumaksu osa - 32 869 298 €</p>	KOVide tulubaasi suurendamine/taastamine on eelarve läbirääkimiste objekt.

<p>Ettepanek 2. Kodualuse maa maamaksusoodustuste kompenseerimine KOVidele. Kompenseerida vabastav maa lähtudes pindalast ning maamaksuseaduses sätestatud maksimaalsest maamaksu määrast (2,5 % maksustamishinnast aastas).</p>	<p>Kodualuse maa maamaksust vabastamine vähendab oluliselt KOV tulubaasi ja tulubaasi autonoomsust. Maksuvabastus tuleb kompenseerida kõigile KOVidele maksimaalsete määrade järgi. <u>KOV 2011. a algandmete põhjal:</u> - maamaks soodustusteta 52 357 872 € - KOVide poolt antud soodustused 503 269 € - võimalik maamaksu laekumine maksimaalsete võimalike määradega (2,5% ja 2,0%) - 77 917 887 €</p>	<p>Eriarvamus: Vt valitsuskomisjoni ettepaneku nr 1 eriarvamust.</p>
<p>Muud ettepanekud</p>	<p>Põhjendus</p>	<p>Kokkulepe/ eriarvamus</p>
<p>Ettepanek 1. Kohalike eelarvete autonoomia suurendamine ning planeerimise stabiilsuse ja läbipaistvuse tagamine:</p>		
<p>- Vaadata üle ja korrastada kohalike maksude süsteem, et suurendada KOVide õigust, võimet ja vastutust oma maksutulude kujundamisel, sh üksikisiku tulumaksu KOV eelarvetesse laekuva osa kohalikuks maksuks üleviimist. Jätkata läbirääkimisi tulumaksuseaduse muutmiseks, eraldamaks ka mitteresidentide tulumaks kohalikele omavalitsustele § 5 lg 1 kohaselt</p>	<p>Vastavalt valitsuskomisjoni seisukohtadele, mis on kajastatud Valitsuskomisjoni ja Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni läbirääkimiste lõpp-protokollis 2012. aasta riigieelarve osas</p>	<p>Jätkatakse tööd rahanduse ja maksupoliitika alamtöörühmas.</p>
<p>- Kavandada tasandusfondi valemi põhjalik analüüs ja jaotuspõhimõtete kaasajastamine, arvestades majandusprotsessis toimuvaid muudatusi ning tasandusfondi funktsionaalse toimimise vajadust. Tasandusfondi valemi tulu- ja kulukomponentide väärtuste ning tasandusfondi mahu määramine peab toimuma läbirääkimiste kokkuleppe alusel.</p>		<p>Jätkatakse tööd rahanduse ja maksupoliitika alamtöörühmas.</p>
<p>- Tagada Riigikohtu 16. märtsi 2010 üldkogu otsuse nr 3-4-1-8-09 täitmine.</p>		<p>Eriarvamus: Valitsuskomisjoni seisukoht on, et Riigikohtu otsuse</p>

		resolutsioonist tulenevad ülesanded on täidetud.
Ettepanek 2. Arvestada EL toetusvahendite ja muude välisvahendite kavandamisel:		
- Näha ette vahendid KOVIDele riigi poolt EL-iga liitumisel võetud tähtajaliste kohustuste täitmise kaasfinantseerimiseks	EL-iga liitumisel võttis keskvalitsus riigile tähtajalise kohustuse joogivee kvaliteedi tagamiseks ning reovete puhastamiseks.	EL toetab projekte kuni 85% ulatuses. EL uue finantsperioodi rahade kasutamisel analüüsitakse KOVIDe finantsvõimekust.
- Välisprojektide rahastamisel lähtuda kõigile võrdsest omafinantseeringu määrast (näiteks 15% või muu).	Seoses ehitushindade kallinemisega on KOVIDe omaosalus vee- ja kanalisatsiooniprojektides eelmisel perioodil osutunud tunduvalt kõrgemaks EL keskmisest omaosalusmäärast.	Omavalitsusliidud on kaasatud protsessi läbi eraldi koostöömehhanismide

Valitsuskomisjoni seisukohad:

Muud ettepanekud	Põhjendus	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Kodualuse ja valitsusasutuste maa maksuvabastuse kompenseerimiseks suurendada 2013. aasta tulumaksu osa 0,17 protsendipunkti võrra (11,4%-lt 11,57%-le) ning suurendatakse 2014. aasta tulumaksu osa 0,03 protsendipunkti võrra (11,57%-lt 11,6%-le). 2013. a näha ette 990 000 eurot maamaksu administreerimise kulude katteks. Vabastada valitsusasutuste maad maamaksust.	Kompenseerimaks KOV-de tulude vähenemist sellega seoses.	Eriarvamus: Kompenseerida vabastav maa lähtudes pindalast ning maamaksuseaduses sätestatud maksimaalsest maamaksu määrast (2,5 % maksustamishinnast aastas). Valitsusasutuste maa maksuvabastuse kompenseerimine tuleb eraldi kokku leppida.
Ettepanek 2. Analüüsime elukohajärgse KOVi piire ületava inimeste toimeareaali mõju kohustustele ja tulubaasi kujunemisele.	Tagada KOV tulubaasi ja kohustuste vastavus.	Eriarvamus: KTK ei pea seda teemat prioriteetseks.
Ettepanek 3. 1.Vähendada üleriigilise tähtsusega maardlate kaevandamisõiguse tasust ning vee-erikasutuse tasust kaevandus- ja karjäärivee osas KOV-ide eelarvesse	KOV-ide stabiilsema ja ühtlasema tulubaasi kujundamine.	Kokkulepe: 1. Arvestused tehakse KOV-ide 2011.a. tegelike tulude ning kaevandamismahtude baasilt. 2. Vähendada üleriigilise tähtsusega maardlate

<p>laekuvat osa 20%-ile 2011. a määradest</p> <p>2. Arvestused tehakse KOV-ide 2011.a. tegelike tulude ning kasutamismahtude baasil;</p> <p>3. Kehtestada nimetatud tasumäärad alates 2013. aastast;</p> <p>4. Tasandusfondi toetuse arvestamisel võtta ressursitasud toetuse arvestamise valemist välja;</p> <p>5. Pakkuda välja järgmine tulude laekumise vähenemise kompensatsioonimehhanism: 2013. a 75%; 2014. a 50%; 2015. a 25%</p> <p>6. Muudatustest vabanev raha suunatakse tasandusfondi.</p>		<p>kaevandamisõiguse tasust ning vee-erikasutuse tasust kaevandus- ja karjäärivee osas KOV-ide eelarvesse laekuvat osa 25%-le 2011. a määradest.</p> <p>3. Seaduses või muus õigusaktis määrata KOVidele laekuvate tasude määrad liigiti (nt põlevkivi 28 senti tonni eest).</p> <p>4. Tasandusfondi valemist võtta välja loodusvarade kasutamiseõiguse tasud (kaasa arvatud kohalikud maardlad).</p> <p>5. Tulu vähenemine kompenseerida neile KOVidele, kelle 2012. a tasandusfondi eraldis seda ei kata.</p> <p>6. Tulude vähenemine kompenseerida järgmiselt: 2013. 70%; 2014. a 50%; 2015. a 30%; 2016. a 10%.</p> <p>8. Kompensatsioonist vabanev summa suunatakse tasandusfondi.</p> <p>9. Muudatus rakendub 2013. a algusest.</p> <p>10. Uue jaotusmudeli detailid täpsustatakse rahanduse ja maksupoliitika töörühmas.</p>
<p>Ettepanek 4.</p> <p>Kehtestame põhimõtte, et riigieelarvest KOVidele investeringutoetuste andmisel tuleb arvestada finantssuutlikkust.</p>	<p>Toetuse suunamine finantssutlikele ja finantsdistsipliinist kinni pidavatele KOV-dele.</p>	<p>Jätkatakse tööd rahanduse ja maksupoliitika alamtöörühmas.</p>
<p>Ettepanek 5.</p> <p>Võtame tasandusfondi valemist välja puudega hooldatava parameetri ja suurendame vanuri ning tööealise parameetri väärtusi.</p>	<p>Tasandusfondi kujundamine objektiivsetele ja võrdseid võimalusi loovate parameetrite alusel.</p>	<p>Jätkatakse läbirääkimisi eesmärgiga saavutada 2013. a riigieelarve jaoks kokkulepe.</p>
<p>Ettepanek 6.</p> <p>Analüüsime tasandusfondi valemis edasiarendusi kulude arvestuspõhimõtete ning parameetrite osas (nt infrastruktuuri parameetri edasiarendus).</p>	<p>KOV-de tulubaasi ja kohustuste tasakaalu täpsem arvestamine.</p>	<p>Jätkatakse tööd rahanduse ja maksupoliitika alamtöörühmas.</p>

<p>Ettepanek 7. Analüüsimise võimalust, kuidas KOVide finantsjuhtimise korraldamisel arvestada majandustsüklite mõju.</p>	<p>Majandustsüklilise negatiivse mõju leevendamine.</p>	<p>Jätkatakse tööd rahanduse ja maksupoliitika alamtöörühmas.</p>
<p>Ettepanek 8 KOVide finantsriskide vähendamiseks ning valitsussektori eelarvepositsiooni eesmärgist kinnipidamiseks lükkame edasi kuni 2017. a võimaluse suurendada võlakooormust 100%-ni.</p>	<p>Ebastabiilne majanduskeskkonnast tingitud riskide maandamine.</p>	<p>Eriarvamus: KTK ei nõustu võlakooormuse piirangu edasilükkamisega.</p>

Tabel 2. Omavalitsusliitude koostöökogu ettepanekute rahaline väljendus vaheprotokollis

Tegevusvaldkond - meede (tuh kr)	2012	2013	2014	2015	2015	2016
1. Tulubaas						
Meede nr 1 - KOV tulumaksuosa	11,4 %	11,93%	11,93%	11,93%	11,93%	
Meede nr 2 - KOV tasandusfond	72 316 030	91 393 657				
2. Eraldised riigieelarvest						
Meede nr 3 - Haridusvaldkond						
- Koolilõuna toetus	14 752 143	1,3 €/ õpilane				
- ühisürituste ja aineseksioonide tegevuse toetus	989 098	1 310 720				
- koolieelsete lasteasutuste õpetajate täiendkoolituse toetus	1 238 393	3 % 2011. a. palga-fondist				
- õppevahendite soetamise toetus	8 002 393	Õpilase kohta kooliastmeti I: 38,35 € II: 71,58 € III: 94,59 € IV: 12,78 €				
- õpilaskodude toetus	1 372 000	2 000 €/ õpilane				
- Riigieelarvest haridustoetuse hulgas investeeringuteks kavandatud arvestuslik eraldis	3 195 582	15 977 912				
Meede nr 4 - Sotsiaalvaldkond						
- KOV sotsiaaltoetuste ning -teenuste osutamise toetus	2 816 375	3 098 012				
3. Eraldised riigieelarvest ministriumide kaudu						
Meede nr 5 – Kohalike teede hoid	17 757 627	45 221 400	61 381 600	78 764 000	102 053 700	
Meede nr 6 - KOV kultuuri- ja sporditoetused						
- Rahvaraamatukogude teavikute soetamiseks ja veebipõhise raamatukogude infosüsteemi arendamiseks	1 767 370	1 775 000				

- Ujumise algõpetuse programmi toetus	230 080	479 337				
Meede nr 7 – Keskkonna valdkond						
Meede nr 8 - Regionaalareng						
- Üleriigiliste omavalitsusliitude rahvusvahelise koostöö toetamiseks	116 294	130 000				

II. HARIDUS- JA NOORSOOTOÖ VALDKOND

Eesmärk: Eestis pakutav haridus on kvaliteetne, kättesaadav ning õppija ja ühiskonna vajadusi arvestav. Võrdväärsete võimaluste loomine võimete- ja huvidekohase ning kvaliteetse üldhariduse omandamiseks.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Näha ette toetusfondis hariduskuludeks kavandatavate vahendite koosseisus:		Eriarvamus: Jätkata aruteludega detailsete rahajaotuste osas peale kokkulepete saavutamist strateegilises plaanis läbirääkimiste lõpp-protokollis.
- koolilõuna toetus:	Koolilõuna toetus oli 2010 - 0,77 € ja 2011 - 0,78 €/ õpilase kohta. 2011.a. tõusis THI võrreldes 2010.a 5%, sh toiduained 9,7 %. 1,3 € korral oleks 2012. a. koolilõuna toetuseks vahendeid vaja 24 586 905 € (+ 9 834 762 €)	
- ühisürituste ja aineseksioonide tegevuse toetus	Ühisürituste ja aineseksioonide toetus on mitme aasta jooksul jäänud samale tasemele. Tõusnud kulude ja inflatsiooni katmiseks on vajalik eraldatavate vahendite suurendamine.	
- koolieelsete lasteasutuste õpetajate täiendkoolituse toetus		
- õppevahendite soetamise toetus	Õppevahendite toetuse suurenemine on seotud uute riiklike õppekavade rakendamisega, õppekavas sätestatud õpikeskkonna kaasajastamiseks, sh loodusainetes, matemaatikas, tehnoloogia-ja teadusõppes.	
- õpilaskodude toetus		
- Riigieelarvest haridustoetuse hulgas investeringuteks kavandatud arvestuslik eraldis	Eraldised investeringuteks haridustoetuse hulgas langetati 2009. aastal 5 korda. 2012. aastaks eraldatud vahendid ei kindlusta haridussüsteemi	

	kapitalikulude katmist. Investeeringute toetus tuleb tõsta 2008. aasta tasemele või viia see toetuse liik haridustoetuse hulgast välja ja moodustada toetusfondi sees uus toetuse liik „Kapitalikulude katmiseks“ ning töötada välja metoodika selle eraldise jaotamiseks omavalitsuste vahel.	
Muud ettepanekud	Põhjendus	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1 Töötada välja õpilastranspordi logistika ja kohalike omavalitsuste rahastamise süsteem riigieelarvest, seoses koolivõrgu korrastamise kava ja õpilaste kooliveo kulude katmisega ning näha juba 2013. aastal ette vajalikud vahendid.	Õpilaste kooliveo kuludeks kulutavad omavalitsused ligikaudu 1,23 miljonit eurot aastas. Kohustust seda kulu kanda omavalitsustel ei ole. Koolikohustuse täitmise kindlustamiseks on vaja rahastamise süsteem ja rahastamise korraldus välja töötada ja seadustada.	
Ettepanek 2. Kavandada vahendid huvikooli seaduse § 21 lg 4 täitmiseks.	Huvikooli seaduse kohaselt ³ määratakse lähtudes huvikoolide õppurite arvust ning huviala valdkondadest ja riiklikest prioriteetidest, kooskõlas riigieelarve seadusega igal aastal riigieelarvest toetus KOVidele huvikoolidega seotud kulude osaliseks katmiseks.	
Ettepanek 3 Jätkata riigieelarvest vahendite eraldamist hariduse tugisüsteemide (logopeedide, sh venekeelsete; abiõpetajate, karjäärinõustajate jm spetsialistide) rakendamise toetamiseks.	Vajadus tugispetsialistide järele on koolides kasvav trend.	
Ettepanek 4 Finantseerida PGS-iga sätestatud täiendavad kulutused.		
Ettepanek 5 Kavandada väljaspool haridustoetust riigieelarvest vahendid VV 31.01.2008 määruse nr. 30 (riiklik programm "Igale lapsele lasteaiakoht") taarakendamiseks, vähemalt mahus 25,5 miljonit eurot		

³ Huvikooli seaduse §21 lg 4

Valitsuskomisjoni seisukohad:

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Kokkulepe/ eriarvamus
<p>Ettepanek 1. Koostame 2013. aasta toetusfondi mõjude analüüsi</p>		<p>Eriarvamus: Üldhariduse rahastamismudeli täiustamisel toetatakse eelkõige kehtiva rahastamismudeli tugevustele ning muudatuste kavandamisel esitatakse analüüs mudeli võimaluste täiendamiseks ja strateegiliste eesmärkide paremaks rakendamiseks. KOVidele eraldatava haridustoetusega nähakse ette vahendid KOVidele hariduskorralduse valdkonnas seaduse alusel pandud ülesannete täitmiseks.</p>
Muud ettepanekud	Põhjendus	Kokkulepe/ eriarvamus
<p>Ettepanek 1. Toetatakse koolivõrgu korrastamise vajadust tagades riigi poolse toetuse kodulähedastele tugevatele põhikoolide ja valikuvõimalustega linna- ja maakonnagümnaasiumide heaks toimimiseks.</p>		<p>Eriarvamus: Üldhariduse rahastamismudeli täiustamisel toetatakse eelkõige kehtiva rahastamismudeli tugevustele ning muudatuste kavandamisel esitatakse analüüs mudeli võimaluste täiendamiseks ja strateegiliste eesmärkide paremaks rakendamiseks. KOVidele eraldatava haridustoetusega nähakse ette vahendid KOVidele hariduskorralduse valdkonnas seaduse alusel pandud ülesannete täitmiseks.</p>
<p>Ettepanek 2. Õpetaja töötasule suunatud vahendite osakaalu suurendamine hariduskuludes on prioriteet.</p>		
<p>Ettepanek 3: Toetatakse Vabariigi Valitsuse kabinetistiingil (5.04.2012) heaks kiidetud hariduskorralduse kaasajastamise põhimõtteid.</p>		
<p>Ettepanek 4: Kujundatakse toetusfondi jaotuse kriteeriumid silmas pidades üleriiklikke haridusstrateegilisi eesmärke</p>		

III. SOTSIAAL-, TÖÖ JA TERVISHOIU VALDKOND

Eesmärk: tagada inimeste sissetulekute, elukvaliteedi ja sotsiaalse turvalisuse suurenemine ning inimeste tervena elatud eluea pikenedamine.

Omavalitsusliitude Koostöökoogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Sotsiaaltoetuste korraldamise toetuse suurendamine	Sotsiaaltoetuste ning teenuste osutamise toetuse maht ei ole piisav selle ülesande ning riikliku toimetulekutoetuse väljamaksmise administreerimiskulude katmiseks.	Kokkulepe: Kaalutakse sotsiaaltoetuste administreerimise vahendite ümberjagamist juhtumipõhiselt.
Ettepanek 2. EL struktuurivahendite programmiperioodi 2014-2020 jaotusplaanis arvestada sotsiaalhoolekande objektide investeeringute vajadust.	Kohalike omavalitsuste tulubaasis puuduvad vahendid kapitalikulude katmiseks. Lähiajal puuduvad riigieelarves piisavad tulud, et KOV tulubaasi nendeks tuludeks piisavalt suurendada. Samas investeeringud selles valdkonnas on hädavajalikud juba lähiaastatel.	Kokkulepe: Vahendeid kavandatakse suunata eelkõige struktuursete reformide läbiviimisse (nt erihoolekande reorganiseerimine, asenduskodude üleminek peremajadele, avalikele teenustele juurdepääsetavuse tagamine) ja kesk- ja piirkondlike haiglate tugevdamisse esmatasandi tervisekeskuste taristu optimeerimiseks. Konkreetsemate ettevalmistuste tegemisse EL struktuurivahendite programmiperioodi 2014-2020 planeerimisel kaasatakse KOVe kooskõlas Rahandusministeeriumi poolt koordineeritava aja- ja tegevuskavaga.
Muud ettepanekud	Põhjendus	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Tagada STAR programmi tõrgeteta töö. STAR arenduste läbiviimine kooskõlastatult KOVde vajadustega.	Muuta sujuvamaks igapäevatöö STAR programmis. STAR andmeaida arendamisel arvestada KOVde tegelike vajadustega.	Kokkulepe: Jätkub pidev STAR arendamine koostöös KOVidega, 2012 I poolaastal viiakse läbi süsteemi eelanalüüsid, keskendutakse optimeerimistöõdele, mis suurendaksid süsteemi töökiirust, töökindlust ja looks aruandluse võimaluse.

Valitsuskomisjoni seisukohad:

Muud ettepanekud	Põhjendus	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Otsida ühiselt võimalusi hooldusravi rahastuse korralduse optimeerimiseks.	Struktuuritoetuste toel luuakse Eestisse uusi voodikohti, mille kasutusvõimalused sõltuvad piisava rahastuse olemasolust. Selle tagamiseks on vaja leida parim viis	Kokkulepe: Sotsiaalministeerium kaasab kohalikke omavalitsusi lahenduste analüüsimisse ja valikute tegemisse.

	olemasolevate vahendite kasutamisel ja võimalusel lisavahendite juurde suunamisel.	
--	--	--

IV. KULTUURI- JA SPORDI VALDKOND

Eesmärk: Tagada eesti kultuuriruumi elujõulisus eesti rahvuse ja kultuuri kestmiseks ja arenguks läbi aegade. Kultuuri kättesaadavuse parandamine.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Näha ette eraldised kultuuri ja spordi toetamiseks:		
- Rahvaraamatukogude teavikute soetamiseks ja veebipõhise raamatukogude infosüsteemi arendamiseks	Rahvaraamatukogudele eraldatavad vahendid ei kindlusta järjest süveneva vaesuse ja KOV tulubaasi puudulikkuse juures elanikele võimalusi enda kultuurilise harimise ja lugemisharjumuse süvendamiseks.	Toetus jääb 2012. a eelarve tasemele.
- Ujumise algõpetuse programmi toetus	Ujumise algõpetuse programmi ei ole võimalik täies mahus täita kulude suurenemise ja toetuse vähenemise tõttu.	Toetus jääb 2012. a eelarve tasemele.
Muud ettepanekud	Põhjendus	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Jätkata maakondlike tervisespordikeskustele suunatud programmide, kooride-, rahvatantsurühmade ning orkestrite tegevustoetuste toetamist riigieelarvest	Nimetatud programmide jätkumine tagab kodanikuaktiivsuse suurenemise, laulupidude kvaliteetse ettevalmistamise ning tervislike eluviiside järgimise võimaluste suurendamise.	Kokkulepe: kooride-, rahvatantsurühmade ning orkestrite tegevustoetuste toetamist riigieelarvest – rahastatakse läbi Laulu- ja tantsupeo SA, 2012. a eelarve tasemel. Eriarvamus: maakondlike tervisespordikeskustele suunatud programmide toetamist riigieelarvest ei toimu.

V. KESKKONNAHOIU VALDKONNAD

Eesmärk: Vastutustundliku suhtumise kujundamine loodusesse ning Eesti inimestele puhta ja looduslikult mitmekesise elukeskkonna säilitamine.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Tagada KOVide keskkonnavaldkonna	Kohalikele omavalitsustele seadusega ja seaduse alusel pandud ülesannete täitmiseks keskkonna valdkonnas	Keskkonnaministeeriumi tellimisel on k.a. mais valmimas

<p>ülesannete täitmiseks piisavalt vahendeid keskkonnatasude laekumise mitmekesistamisega ja suurendamisega nii tavamäärade kui ka kõrgendatud maksumäärade korral</p>		<p>analüüs jäätmeseaduse ja keskkonnatasude seaduse muutmise vajadustes osas. Analüüsitakse, kas ja kuidas muuta jäätmeseadust ning keskkonnatasude ümberstruktureerimise võimalust lähtuvalt jäätmekäitluse hierarhiast. Analüüsi raames vaadatakse ka üle jäätmetega seotud keskkonnatasude laekumise muutmist KOV-le. Pooled jätkavad läbirääkimisi.</p>
<p>Ettepanek 2 Kaotada riiklikud maamaksu vabastused piiranguvööndi ja hoiualade maadel ning hüvitada maaomanikele looduskaitsest tulenevad maakasutuse piirangud erinevate riiklike toetuskeemide kaudu</p>		<p>Eriarvamus: Esitatud ettepanekut ei ole veel piisavalt analüüsitud.</p>
<p>Ettepanek 3. Riigimaade ja jätkuvalt riigi omandis olevate maade hooldamiseks: - Katta riigieelarvest Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate riigimaade hooldamise ja haljastamise kulu 2011. aasta mahust vähemalt 20% suuremas mahus ja; - Katta riigieelarvest reformimata riigimaade hooldamise ja haljastamise kulud.</p>	<p>Riigi omandis olevate maade olukord on ebarahuldaval tasandil. Omavalitsused on sunnitud sinna panustama oma vahendeid. - Keskkonnaministeeriumi valitsemisel olevate riigimaade hooldamise ja haljastamise kulu 2011. aastal (~ 350 maaüksust) oli 57 500€. 2013. aastal katta riigimaade hooldamise ja haljastamise kulu vähemalt 20% suuremas mahus.</p>	<p>Keskkonnaministeerium näeb 2013. a. eelarve projektis ette riigimaade hooldamist 2011. aasta mahus. Pooled jätkavad läbirääkimisi vahendite suurendamise osas.</p>
<p>Muud ettepanekud</p>	<p>Põhendus</p>	<p>Kokkulepe/ eriarvamus</p>
<p>Ettepanek 1. Viia maa korraline hindamine läbi 2013. Aastal vastavalt maa hindamise seadusele § 5¹ lg 1.</p>	<p>Viimane maa korraline hindamine toimus 2001. aastal. Maa hind ei ole korrelatsioonis maa turuhinnaga ning moonutab tegelikkust.</p>	<p>Eriarvamus: Eelnevalt on vaja analüüsida uusi võimalusi olemasoleva maa hindamise korra muutmiseks, et muuta süsteem ajakohasemaks ja läbipaistvamaks. Enne uuele süsteemile üleminekut ei ole plaanis täiendavat riigipoolset maa korralist hindamist läbi viia.</p>

<p>Ettepanek 2. Aadressandmete süsteemi (ADS) korrastamine vastavalt ruumiandmete seadusele. Tagada lisavahendid täiendavate töökohtade loomiseks KOVides aadressandmete korrastamiseks erinevates infosüsteemides</p>	<p>Ruumiandmete seaduse kohase ADS süsteemi rakendamine ja aadressiandmete korrastamine on riigi poolt KOVidele pandud ulatuslik ja töömahukas täiendav ülesanne. Riik peab tagama KOVidele riikliku ülesande täitmisega kaasnevate kulude hüvitamise.</p>	<p>Maamaksu infosüsteemi loomise eelduseks olevate riiklike registrite lähteandmete parandamise ja täiendamise kulud on võimalik katta omandireformi reservfondist.⁴ Rahandusministeerium koos Keskkonnaministeeriumi ja Maa-Ametiga valmistavad ette selleks vastavad õigusaktid. Pooled jätkavad läbirääkimisi ADS korrastamisega seotud küsimustes⁵.</p>
---	--	---

VI. TEEHOIU JA ÜHISTRANSPORDI VALDKOND

Eesmärk: Inimeste liikumine ja kaubavedu Eestis ning Eesti ja muu maailma vahel on kättesaadav, kiire ja turvaline.

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjendus ja maksumuse analüüs	Kokkulepe/ eriarvamus
<p>Ettepanek 1. Eraldada kohalike teede hoiuks: 2013. aastal - 10 %, 2014. aastal - 15 %, 2015. aastal - 20 % ja 2016. aastal - 25 % teeseaduse tähenduses teehoiuks ettenähtud vahenditest.</p>	<p>Riigimaanteede osakaal teede kogupikkusest moodustas 2011. aastal 28,4 %, samal ajal kohalike teede ja tänavate osa 40,3 %. 2010.a. eraldati teehoiuvahenditest kohalike teede hoiuks 11 376 273 € ehk 483,8 €/ km kohta, riigiteede hoiuks ja remondiks kasutati aga 109 597 228 € ehk 6642,3 €/ km kohta. Analoogiliselt teiste KOVidele pandud ülesannetega on riik seadnud teehoiu korraldamisele õigusaktidega üksikasjalikud nõuded. Teeseaduse kohaselt korraldab KOV teehoidu kohalikel teedel ja on kohustatud looma neil tingimused ohutuks liiklemiseks. Teehoidu kavandades peab järgima liiklusohutuse, keskkonnakaitse ja tee seisundi nõudeid. Juba 1999. aastal vastu võetud teeseaduses on väljendatud taht kavandada kohalike</p>	<p>Kokkulepe: Kohalike teede korraldamine toetuseks eraldatakse 2013. aastal 10% teede rahastamiseks ettenähtud vahenditest.</p>

⁴ Vabariigi Valitsuse 19.04. 2012.a. kabinetinõupidamine

⁵ ELL ja EMOL seisukohad maamaksu arvutamiseks vajalike andmete esitamise osas on esitatud Rahandusministeeriumile 16.04.2012.a. kirjaga nr. 10-1/76-1

	maanteed ja tänavate hoiuks vahendid riigieelarvest. Seaduse seletuskirjas ⁶ on seejuures märgitud, et Eesti territooriumi ning teedevõrgu kompaktsuse tõttu tuleb käsitleda riigi, kohalikke ja erateid ning tänavaid kui ühtset tervikut.	
Muud ettepanekud	Põhjus	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Arvata tänavavalgustusteenuse osutamise kulud teehoolduskulude hulka, kuna tegemist on riiklike õigusaktide alusel kohalikele omavalitsustele pandud kohustusega, mis on tee seisundinõuete täitmiseks	Teeseaduse kohaselt nähakse teehoiu rahastamiseks riigieelarves ette kulud üldsummas, mille suurus vastab vähemalt 75% kütuseaktsiisi kavandatavale laekumisele. Tee täitmine kohustuslik kõigile avalikult kasutatavate teede omanikele ⁷ . Teemaal asuvate rajatiste ja tehnovõrkude seisundinõuete täitmise eest vastutab nende omanik. Pimeda ajal peab paigaldatud valgustus põlema ⁸ . Tee omanik võib valgustust vähendada või välja lülitada, kui ta on täitnud tingimused ohutuks liiklemiseks. Näiteks Tallinna linna eelarvelised kulud teevalgustusele moodustasid 5,94 milj. € millele riiklikul tasandil kate puudub.	Eriarvamus: Teeseadusest tulenevalt ⁹ kuuluvad teevalgustusrajatised tee koosseisu. Teehoolduskulud on osa teehoiu kulutustest, milleks riik eraldab täiendavaid vahendeid. Toetusel ei ole sätestanud täpseid kuluartikleid, (s.t tänavavalgustus ei ole sellest välja arvatud), KOVid saavad toetusraha teehoiuks, sh tee haldamisega seotud tegevusteks.

Valitsuskomisjoni seisukohad:

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjus ja maksumuse analüüs	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Iga-aastane kohalike teede korrashoiu toetuse suurus vaadatakse üle riigieelarve koostamise käigus.	Taotleme 2013. aastaks kohalike teede korrashoiu rahastamiseks 10% teede rahastamiseks ettenähtud vahenditest, mis tulenevalt RMI kevadisest kütuseaktsiisi laekumise prognoosist moodustaks 32 mln €.	Kokkulepe: Kohalike teede korrashoiu toetuseks eraldatakse 2013. aastal 10% teede rahastamiseks ettenähtud vahenditest. Eriarvamus: KTK jääb aastate 2014-2016 osas ettepaneku nr 1 juurde: 2014. aastal - 15 %, 2015. aastal - 20 % ja 2016. aastal - 25 % teeseaduse tähenduses teehoiuks ettenähtud vahenditest.

VII. INFO- JA KOMMUNIKATSIOONITEHNOLOOGIA VALDKOND

⁶ http://www.riigikogu.ee/?op=emsplain&content_type=text/html&page=mgetdoc&itemid=983160003

⁷ Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.12.2002 määrus nr 45 „Tee seisundinõuded“ § 2 lg 1

⁸ sama määrus § 5 lg 10

⁹ Teeseadus § 2 lg 2 p2

Eesmärk: Elanikele ja ettevõtetele on kaasaegsete ja mitmekülgsete info- ja kommunikatsioonitehnoloogia võimalustega loodud aega ja mugavust väärtustav elu- ja töökeskkond

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Muud ettepanekud	Põhjus	Kokkulepe/ eriarvamus
<p>Ettepanek 1. Tagada KOVidele täiendavate rahaliste vahendite eraldamine avalike teenuste kättesaadavuse edasiseks parendamiseks, eesmärgiga suurendada automatiseeritud e-teenuste osakaalu.</p>		<p>Kokkulepe: Toetame digitaalse asjaajamise rakendamist ning e-teenuste osakaalu suurendamist KOVides läbi KOV infoühiskonna projektide:</p> <ul style="list-style-type: none"> - KOV menetluste keskkonna (KOV MEN) projekti realiseerimise ning teenusprotsesside laiendamise, - Ruumilise planeeringu Infosüsteemi (RPIS) realiseerimise ning - KOV teenuseportaali (KOV TP) funktsionaalsuste laiendamise.
<p>Ettepanek 2. Leida täiendavaid finantseerimise vahendeid ISKE rakendamiseks lähiaastatel KOVidele, kes ei ole senini liitunud ISKE projektiga</p>	<p>ISKE rakendamine on strateegilise tähtsusega kindlustamaks isikuandmete lekkimise võimaluste minimiseerimist. KOVidele selle ülesande panemisega ei ole kaasnud rahaliste võimaluste suurendamist, mis ei võimalda olemasolevate vahenditega ISKE nõudeid täita.</p>	<p>Kokkulepe: Toetame „KOVISKE“ projekti jätkamist ning laiendamist pilootprojektist välja jäänud omavalitsustele, otsides täiendavaid finantseerimisvõimalusi „KOVISKE2“ meetme rakendamiseks.</p>
<p>Ettepanek 3. Leida rahalisi vahendeid munitsipaalharidusasutuste XXI sajandi IT infrastruktuuri kontseptsiooni loomiseks ja vastava infrastruktuuri väljaehitamiseks, eesmärgiga tagada munitsipaalharidusasutuste IT valdkonna jätkusuutlik areng ja luua õpilastele võrdsed tingimused õppeprotsessis nüüdisaegsete IT võimaluste ärakasutamiseks.</p>	<p>IT valdkonna jätkuv areng on vajalik kindlustamaks õpilaste võrdsed võimalused, vähendamaks koolikoti raskust, suunamaks õpilasi kasutama internetis asuvaid teadmisi ning sidumaks neid õppimisega erinevates valdkondades.</p> <p>Vajame haridusasutuste IT infrastruktuuri arenduse mudeli kontseptuaalseid lahendusi, sellele tugineva haridusasutuste digitaalse teabevahetuse infrastruktuuri jätkusuutliku korralduse raamistikku ning haridusasutustele vajaliku, kaasaja nõuetele vastava infotehnoloogia infrastruktuuri väljaehitamist.</p>	

Valitsuskomisjoni seisukohad:

Muud ettepanekud	Põhjus	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Alustada riigi IT-teenuste kontseptuaalse arhitektuuri kaardistamist ning vastutuspiiride seadmist infrastruktuuri ja teenuste käigushoidmiseks.	Antud kaardistus on aluseks sõlmitavale kokkuleppele kulude arvestamisel IT teenuste osutamisel. Probleem on tõstatunud selge vastutuspiiri puudumisel, tsentraalselt arendatud või KOV-i enda andmekogu kasutamisel ja käigus hoidmisel ning X-tee turvaserverite käigushoidmise kulude katmisel.	
Ettepanek 2. Kinnitame väljatöötatud KOV IKT arengukava 2015 ning alustame tegevusi antud arengukavas toodud tegevuste realiseerimiseks.	Arengukava töötati välja 2011. aasta lõpus ning selles sisalduvad tegevused mille realiseerimiseks on vajalik mõlema osapoolte kinnitus.	

VIII. REGIONAALARENGU VALDKOND

Omavalitsusliitude Koostöökogu delegatsiooni ettepanekud

Fiskaalse mõjuga ettepanekud	Põhjus ja maksumuse analüüs	Kokkulepe/ eriarvamus
Ettepanek 1. Üleriigiliste omavalitsusliitude rahvusvahelise koostöö toetamiseks.	Keskvalitsuse toetus omavalitsusliitudele rahvusvahelise koostöö arendamiseks on vähenenud, samal ajal kui keskvalitsus rahvusvahelise koostöö vahendeid riigieelarves suurendab. KOV tulude jätkuva ebapiisavuse tõttu tuleb eraldist selleks otstarbeks suurendada.	Kokkulepe: Jätkame üleriigiliste omavalitsusliitude Brüsseli esinduse ja omavalitsuste EL suunalise koostöö toetamist 2012. aasta tasemel 117 000 €

IX. LÕPPSÄTTED

Jätkata 2013. aasta riigieelarve eelnõu koostamise käigus töörühmade ja delegatsioonide tasemel läbirääkimisi kohalike omavalitsuste tulubaasi ja riigieelarveliste eraldiste küsimustes.

Pooled kavandavad 2013. aasta eelarve läbirääkimiste lõpp-protokolli allkirjastamist enne riigieelarve projekti lõplikku esitamist Vabariigi Valitsusele, kes selle koos 2013. aasta riigieelarve menetlemisega Rügikogule esitab.

Tallinnas 23. aprill 2012

Siim Valmar Kiisler

Mihkel Juhkami

Jüri Landberg

Regionaalminister,
Valitsuskomisjoni esimees
(allkirjastatud digitaalselt)

Eesti Linnade Liidu
juhatuse aseesimees
(allkirjastatud digitaalselt)

Eesti Maaomavalitsuste
Liidu esimees
(allkirjastatud digitaalselt)